

Správa o výsledku kontroly implementácie programového rozpočtovania v rozpočtovom procese miest a obcí

Kontrolná akcia bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2011.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť splnenie si povinností miest a obcí pripraviť svoje rozpočty pre roky 2009 - 2011 ako programové rozpočty ako aj realizáciu činností v procese implementácie programového rozpočtovania so zameraním na rok 2010. Zároveň preveriť dodržiavanie povinnosti zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť použitia verejných prostriedkov v rámci vybraného programu.

Predmetom kontroly bolo:

1. Implementácia a tvorba programového rozpočtu,
2. Hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť použitia verejných prostriedkov v rámci vybraných programov (Sociálne služby a Šport),
3. Vnútoraná kontrola.

Kontrola bola vykonaná v obci Tvrdošovce, Novozámocká cesta 56, 941 10 Tvrdošovce (ďalej len „obec“) za kontrolované obdobie roka 2010 vrátane relevantných údajov rokov 2009 a 2011.

Obec sa nachádza v Nitrianskom samosprávnom kraji a patrí do okresu Nové Zámky.

Počas výkonu kontroly bolo zistené

1. Implementácia a tvorba programového rozpočtu

Obec v súlade s legislatívou zostavovala rozpočet v programovej štruktúre od roku 2009. Pri tvorbe programových rozpočtov na roky 2009 – 2011 využila manuálom Ministerstva financií Slovenskej republiky definované programové štruktúry.

Obec hospodárila do marca 2010 v rozpočtovom provizóriu, rozpočet na rok 2010 bol zostavený ako vyrovnaný. Kontrolou bolo zistené, že obec porušila zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy tým, že nevykonala všetky zmeny rozpočtu v priebehu rozpočtového roka rozpočtovými opatreniami.

V programovom rozpočte na rok 2010 obec začlenila výdavky do 14 programov, pričom štruktúra programového rozpočtu bola program – podprogram – prvok.

Programový rozpočet zahŕňal aj aktivity podriadených organizácií obce. Zmeny programovej štruktúry neboli v roku 2010 vykonané.

Zámery boli formulované na úrovni jednotlivých programov a podprogramov, vo väčšine prípadov boli všeobecné, stanovené ako výzva a stručne popisovali budúci stav. V niektorých prípadoch bol zámer nesprávne prezentovaný ako cieľ. Zodpovednosť útvarov alebo osôb za realizáciu aktivít financovaných z rozpočtu a dosahovanie stanovených cieľov bola v programovom rozpočte stanovená.

Ciele boli formulované na úrovni podprogramov a prvkov, pričom všetky boli výstupovo orientované a všeobecné, nepredstavovali pre obec reálnu výzvu a poskytovali limitovaný priestor pre formulovanie súvisiacich merateľných ukazovateľov.

Obec mala formulované prevažne merateľné ukazovatele výstupu, ktoré nie vždy logicky súviseli s cieľom. U niektorých programov a podprogramov ciele ani merateľné ukazovatele formulované neboli, v niektorých prípadoch neboli stanovené hodnoty merateľných ukazovateľov.

Kontrolou bolo zistené porušenie zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy tým, že obec nevykonala monitorovanie a hodnotenie plnenia programov a hodnotenie plnenia programov nebolo súčasťou záverečného účtu obce za rok 2010.

2. Hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť použitia verejných prostriedkov v rámci vybraných programov (Sociálne služby a Šport)

Program Sociálne služby bol v programovom rozpočte obce rozdelený do troch podprogramov: Dôchodcovia, Jednorazová pomoc občanom v hmotnej núdzi a Opatrovateľská služba.

Kontrolou bolo zistené, že obec pri používaní verejných prostriedkov v rámci programu Sociálne služby nepostupovala v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi obce (ďalej len „VZN obce“) a porušila finančnú disciplínu tým, že nehospodárne, neefektívne a neúčinne vynakladala verejné prostriedky, nakoľko neoverovala splnenie podmienok pre poskytovanie príspevku na stravovanie dôchodcov, poskytovala balíčky dôchodcom bez stanovenia podmienok pre ich poskytnutie a poskytovala finančnú výpomoc občanom bez preskúmania splnenia podmienok sociálnej odkázanosti a sociálnej a majetkovej situácie žiadateľov ako aj bez zdokladovania účelu použitia poskytnutých výpomocí.

Pri použití verejných prostriedkov v rámci uvedeného programu došlo zo strany obce k porušeniu zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy ako aj zákona o pomoci v hmotnej núdzi pri poskytovaní jednorazových finančných výpomocí.

Program Šport bol v programovom rozpočte obce rozdelený do dvoch podprogramov: Športová infraštruktúra a Dotácia na šport.

Kontrolou bolo zistené, že obec poskytla športovému klubu (ďalej len „ŠK“) zálohovú platbu z dotácie v čase rozpočtového provizória, čím porušila zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Vyúčtovanie dotácie na šport nebolo uskutočnené k 31. decembru príslušného rozpočtového roka, vyúčtovanie poskytnutých finančných prostriedkov nevykonali žiadateľ a obecný úrad, ani nebolo predložené na schválenie obecnému zastupiteľstvu (ďalej len „OZ“) v rámci plnenia rozpočtu, čím došlo k porušeniu VZN obce ako aj zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Vo vyúčtovaní predmetnej dotácie boli zistené viaceré nedostatky ako napr. nepreukázateľné cestovné výdavky, nepreukázateľný výpočet kalorického pre hráčov, nedodržaná časová súvislosť pri zúčtovaní cestovných lístkov a účtovné doklady neobsahovali všetky náležitosti podľa zákona o účtovníctve.

Poskytnutím dotácie došlo zo strany obce k porušeniu finančnej disciplíny, nakoľko obec z vlastného rozpočtu zabezpečovala celú správu a údržbu futbalového štadióna i viacúčelového ihriska a ŠK poskytovala na zápasy a turnaje obecný autobus, čím v plnej miere vytvárala podmienky pre činnosť ŠK. Nehospodárnym, neefektívnym a neúčinným použitím verejných prostriedkov obec porušila zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

3. Vnútoraná kontrola

Zistené nedostatky v rámci kontroly výdavkov programov Sociálne služby a Šport preukázali nedodržanie zákona o finančnej kontrole tým, že predbežná finančná kontrola bola v obci vykonávaná iba formálne.

Kontrolou bolo zistené porušenie zákona o obecnom zriadení tým, že obec nemala uzatvorenú zmluvu s ostatnými obcami, v ktorých hlavný kontrolór obce vykonával kontrolnú činnosť.

Hlavný kontrolór obce postupoval v roku 2010 podľa polročných plánov kontrolnej činnosti schválených OZ. Kontrolou bolo zistené, že hlavný kontrolór nevykonával kontrolu stavu, evidencie a vymáhania nedaňových pohľadávok obce v zmysle schváleného plánu kontrolnej činnosti.

OZ poverilo hlavného kontrolóra vykonaním kontroly rekonštrukcie budovy určenej na kultúrno-administratívne účely a predložením výslednej správy do 30.08.2010. Hlavný kontrolór vykonával aj následnú finančnú kontrolu vyúčtovania dotácie na šport, ktorú podľa výstupného materiálu ukončil dňa 26.02.2011. Správy o výsledkoch týchto kontrol neboli ku dňu 11.11.2011 predložené OZ, čím došlo k porušeniu zákona o obecnom zriadení.

Hlavný kontrolór vo viacerých prípadoch nevypracoval zápisnicu o prerokovaní správy, čím nepostupoval v súlade so zákonom o finančnej kontrole.

Kontrola preukázala neúčinnosť systému vnútornej kontroly v obci, ktorý neupozornil na neehospodárne, neefektívne a neúčinné nakladanie s prostriedkami rozpočtu obce a na porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných nariadení obce. Finančná kontrola nezabezpečila ciele stanovené v zákone o finančnej kontrole.

Zhrnutie

Kontrolou bolo zistené porušenie

- zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy tým, že obec nevykonala všetky zmeny rozpočtu v priebehu rozpočtového roka rozpočtovými opatreniami, nevykonala monitorovanie a hodnotenie plnenia programov, hodnotenie plnenia programov nebolo súčasťou záverečného účtu obce za rok 2010 a poskytla ŠK zálohovú platbu z dotácie v čase rozpočtového provizória,
- zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy pri neehospodárnom, neefektívnom a neúčinnom nakladaní s verejnými prostriedkami v oblasti športu pri poskytovaní dotácie a v oblasti sociálnych služieb,
- zákona o pomoci v hmotnej núdzi pri poskytovaní jednorazových finančných výpomocí,
- zákona o finančnej kontrole, keď predbežná finančná kontrola bola vykonávaná formálne, hlavný kontrolór nevypracoval zápisnice o prerokovaní správy a finančná kontrola nezabezpečila ciele stanovené v zákone,
- zákona o obecnom zriadení tým, že obec nemala uzatvorenú zmluvu s ostatnými obcami, v ktorých hlavný kontrolór obce vykonával kontrolnú činnosť a hlavný kontrolór obce nepredkladal všetky správy o výsledkoch kontrol priamo OZ na jeho najbližších zasadnutiach.

Na základe uvedených zistení možno konštatovať, že program Sociálne služby nebol vždy pri všetkých postupoch a činnostiach efektívne riadený, nakoľko obec poskytovala dôchodcom príspevky na stravovanie bez overenia splnenia podmienok pre ich poskytnutie, poskytovala dôchodcom vianočné balíčky bez stanovenia podmienok pre ich poskytnutie a poskytovala finančnú výpomoc občanom bez preskúmania splnenia podmienok sociálnej odkázanosti a sociálnej a majetkovej situácie žiadateľov ako aj bez zdokladovania účelu použitia poskytnutých výpomocí. Uvedené konanie malo za následok neefektívne a neekonomické použitie finančných prostriedkov z rozpočtu obce.

V rámci programu Šport došlo poskytnutím dotácie pre ŠK k neekonomickému a neefektívnemu vynakladaniu verejných prostriedkov. Obec napriek tomu, že z rozpočtu v plnej miere zabezpečila podmienky pre rozvoj športových aktivít v obci poskytla ŠK dotáciu, ktorá pokrývala predovšetkým nepreukázateľné výdavky na kalorické pre hráčov, cestovné náklady a občerstvenie.

Odporúčania na riešenie zistených nedostatkov

- venovať pozornosť monitorovaniu a hodnoteniu plnenia programov,
- prehodnotiť a aktualizovať VZN obce tak, aby bola docieľená hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť pri nakladaní s prostriedkami rozpočtu obce,
- venovať zvýšenú pozornosť vykonávaniu predbežnej finančnej kontroly s dôrazom na overenie súladu pripravovanej finančnej operácie so schváleným rozpočtom, osobitnými predpismi, uzatvorenými zmluvami alebo internými aktmi riadenia,
- prehodnotiť výšku dotácie pre ŠK s ohľadom na hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť vynakladania verejných prostriedkov,
- uzatvoriť zmluvu s ostatnými obcami, pre ktoré hlavný kontrolór plní úlohy v zmysle zákona o obecnom zriadení.